

Barns livsmestring og aktiv bruk av naturen i barnehagehverdagen

Hvordan arbeider personalet med livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen?

Trine Spets

[kandidatnummer: 49]

Bacheloroppgave

[BDBAC4900]

Trondheim, April 2023

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innhold

Innledning:	4
1. Begrepsavklaring og begrensninger i oppgaven:	5
1.1 Livsmestring:.....	5
1.2 Fysisk helse:	5
1.3 Psykisk helse:	6
1.4 Livskvalitet:.....	6
1.5 Friluftsavdeling:	6
1.6 Risikofylt lek:.....	6
1.7 Taus kunnskap:.....	6
2. Teorikapittel:	8
2.1 Barns bruk av naturen:	8
2.2 Barns livsmestring:.....	9
3. Metodekapittel:	11
3.1 Metode:.....	11
3.2 Kvalitative intervju:.....	11
3.3 Valg av metode og innsamling av data:	12
3.4 Utvalg av informanter:	13
3.5 Metodekritikk:	14
3.6 Tematisk analyse:	14
3.7 Etikk:	15
4. Funn og drøfting:	16
4.1 Bruk av naturen og erfaringer barna gjør i naturen:.....	16
4.2 Drøfting:	17
4.3 Affordances:	18
4.4 Drøfting:	18

4.5 Livsmestring og relasjoner:	20
4.6 Drøfting:	21
4.7 Livsmestring og lek:	23
4.8 Drøfting:	25
Avslutning:	28
Referanser:	29
Vedlegg:	31
Vedlegg 1, Intervjuguide:	31
Vedlegg 2, samtykkeskjema.....	32

Innledning:

Gjennom lang praksis i barnehage har jeg observert at flere av barna har hatt en merkbar utvikling og synlig mestring, etter kort tid på friluftsavdelingen. På en barnehage jeg kjenner til, på friluftsavdelingen, bruker de aktivt turer i skog og mark i barnehagens nærmiljø. På et av turmålene er det flere områder hvor barna kan utfordre seg i risikofylt lek, strekke seg litt lengre enn de tør og kjenne på mestringsfølelsen. Jeg kjenner selv hvor viktig naturen er for helse og velvære, og mener at barnehagens bruk av naturen styrker barnas livsmestring både fysisk og psykisk.

Rammeplan for barnehagen sier om livsmestring og helse «at barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes og at barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. De skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser, samt være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 13). Om kropp og helse i fagområdene til rammeplanen står det «at barna skal oppleve å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer, at de videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper.» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 31).

Det er mye fokus på livsmestring i både barnehage og skole, hva legger vi i livsmestring hos barn, og hvordan velger vi å jobbe med et slikt viktig tema? Gjennom praksiserfaring i barnehage og barnehagelærerutdanningen min ved DMMH, ser jeg hvor viktig det er å hjelpe barn nettopp med livsmestring for å kunne håndtere både medgang og motgang i hverdagen. Det blir derfor viktig med god kvalitet på det pedagogiske arbeidet som legger til rette for at barn skal kjenne på livsmestring. I den forbindelse ønsker jeg å undersøke hvordan barnehagene arbeider med aktiv bruk av naturen i barnehagehverdagen, og deres erfaring med barns livsmestring. Gjennom å intervjuer barnehagelærere ønsker jeg å finne ut om deres erfaring og tanker om barns livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen er forenlig med det jeg selv observerer i barnehagehverdagen.

Derfor er min problemstilling:

Hvordan arbeider personalet med livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen?

1. Begrepsavklaring og begrensninger i oppgaven:

Ordet livsmestring kan brukes i mange sammenhenger i barnehagehverdagen. Denne oppgaven er begrenset til emnet om barns livsmestring og aktiv bruk av naturen.

Informantene er derfor valgt på bakgrunn av at de jobber på friluftsavdelinger tilknyttet barnehagene. Jeg finner det hensiktsmessig å forklare noen av de sentrale begrepene, dette for å gi leseren forståelse av betydningen av dem. Ute i naturen er det mange muligheter for risikofylt lek. Dette er ikke en oppgave som har fokus på risikofylt lek, det blir allikevel valgt å ha med i begrepsavklaringen, da denne type lek er en viktig del av ferdsel i naturen og et av spørsmålene i intervjuguiden.

1.1 Livsmestring:

Drugli (2019) skriver om livsmestring at det er glede og positive opplevelser, gode relasjoner og hjelp til å takle følelser, slik som trivsel, velvære, å kunne håndtere vanlige utfordringer i livet og delta i sosiale fellesskap (Drugli, 2019, a). Jeg mener at de ansattes rolle blir å være tett på barna for å observere og støtte barna til positive opplevelser og anerkjenne dem på deres mestring etter barnas alder, erfaringer og individuelle forutsetninger. Hvert enkelt barn må bli sett både som individ, og som medlem og deltager i barnegruppa.

1.2 Fysisk helse:

For mennesker er fysisk helse en god og sunn kropp, som oppnås ved hjelp av jevnlig fysisk aktivitet, god ernæring og nok hvile. Fysisk helse innebærer den generelle tilstanden til en levende organisme til en gitt tid, og handler om en kropps sunnhet, frihet fra sykdom eller funksjonshemming (<http://hva-er.no/hva-er-fysisk-helse/>, 25/1-2023). Rammeplanen sier at «barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 32). Videre sier den at barnehagen skal bidra til at barna «videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper». Fysisk helse blir da noe jeg forbinder med bevegelse av kroppen i samspill med andre i barnehagehverdagen, og hvordan vi videreformidler dette i barnehagen ved å legge til rette for at alle barna skal kunne delta i både tilrettelagte aktiviteter og i frilek.

1.3 Psykisk helse:

Verdens helseorganisasjon har definert psykisk helse som "en tilstand av velvære der individet realiserer sine egne evner, kan takle de normale påkjenninger i livet, kan arbeide produktivt, og er i stand til å gi et bidrag til hans eller hennes fellesskap ". (<http://hva-er.no/hva-er-fysisk-helse/>, 25/1-2023).

1.4 Livskvalitet:

Verdibegrep med utgangspunkt i hver enkelts opplevelse og følelse av seg selv og verden (Bagøien, 2013, s. 98).

1.5 Friluftsavdeling:

Det jeg legger i friluftsavdeling er en avdeling i barnehagen der barna i hovedsak oppholder seg ute gjennom hele året. Her mener jeg at det også inngår å gå på turer i nærmiljøet utenfor barnehagens gjerder. Videre sier kravene til regjeringen om godkjenning av friluftsavdelinger gjennom § 10 annet ledd: «Barnehager som hovedsaklig baserer sin virksomhet på friluftsliv, må ha tilgang til lokaler slik at det er forsvarlig å huse alle barna samtidig ved behov, for eksempel ved dårlig vær. Dette av hensyn til sikkerhet, sanitære forhold og kvalitet i tilbudet, herunder behovet for et stabilt barnehagetilbud» (Kunnskapsdepartementet, 2006, s. 16, b).

1.6 Risikofylt lek:

Sandseter har gjennom sin forskning utviklet seks kategorier for risikofylt lek, disse er:

- Lek med stor høyde
- Lek med stor fart
- Lek med farlige redskaper
- Lek nær farlige elementer
- Lek som innebærer kamp
- Lek der barna kan forsvinne/gå seg bort (Sandseter, 2018, s. 56).

1.7 Taus kunnskap:

Taus kunnskap forklares som at mye av det som gjøres i samspillet med barn, baseres på internaliserte normer og verdier, erfaringer, sanseintrykk og på kunnskap som barnehagelæreren ikke er seg umiddelbart bevisst. Den tause kunnskapen er noe som bare

«ligger i hendene, eller i ryggmargen» på personalet, en stilltiende og innforstått praktisk kompetanse hos personalet (Hennum & Østrem, 2021, s. 31-32).

2. Teorikapittel:

I teorikapitlet benyttes ulike teorier som kan belyse problemstillingen. Jeg har valgt å dele det inn i barns bruk av naturen og barns livsmestring. Det er skrevet mye om barn og natur, jeg har valgt ulike forfattere som har gjort undersøkelser og skrevet om dette temaet. Her er det gjort et utvalg av teori og forskning som beskriver fysisk og psykisk helse i forbindelse med barns bruk av naturen. Psykisk helse blir videre mye omtalt av blant annet Drugli (2019) som har forsket på livsmestring og psykisk helse.

2.1 Barns bruk av naturen:

Mangfoldet i et naturlandskap gir barna bevegelsestrang, og innbyr til barnas lek og fantasi, dette øker motivasjonen og intensiteten til å holde på. Uforutsigbarheten i lekemiljøet og tilgangen på løsmateriale, gjør at naturen blir et lekelandskap med stor appell til barn.

Undersøkelser (Grahn, Mårtensson, Lindblad, Nilsson mfl., 1997; Fjørtoft, 2000; Nordstrøm, 2001; Fiskum, 2004) viser at barnas motoriske ferdigheter bedres gjennom lek i naturmiljø, og den fysiske aktiviteten økes i ferdsel og opphold i naturen (Hagen, 2018, s. 366). Felles for natur- og friluftsbarnhager er at de legger vekt på naturen som læringsarena, og det jobbes aktivt gjennom alle årstider med aktiviteter i naturen. To satsningsområder går igjen: barn skal få kunnskap om og kjennskap til naturen, og ønsket om å gi barna fysiske og motoriske utfordringer tilpasset deres lekeinteresser og motoriske utviklingsnivå (Hagen, 2018, s. 370). Gibson i Fjørtoft (2018) introduserer teorien om affordances, som sier noe om hva omgivelsene kan tilby individet å bruke det til. Han hevder at det er en klar sammenheng mellom det perseptuelle og motoriske systemet. Hvordan vi oppfatter omgivelsene og hvordan vi velger å ta dem i bruk. Eksempler på dette kan være en stor stein å klatre på eller hoppe fra, eller at et tre kan innby til klatring. Affordances beskriver hvordan barn oppfatter ulike elementer i landskapet, og hvilke muligheter de kan ha for å bevege seg i det (Fjørtoft, 2018, s. 190). Ute i naturen er det mange muligheter for personalet å observere barns affordances i samspill med omgivelsene. Hvordan barna tar i bruk det som tilbys dem av omgivelsene er avhengig av alder, kroppsstørrelse, motorisk kontroll, mestringsnivå og mot (Hagen & Sandseter, 2018, s. 336). Dette finner vi igjen i det Bagøien (2013) skriver om barns naturopplevelser at man må se på barnas bevegelser i sammenheng med muligheter for utfoldelser i et variert miljø. Bagøien refererer til Moser (1996) om psykomotorisk stimulering, som sier at bevegelsen er en vekselvirkningsprosess mellom miljøet og individet, hvor barnet finner naturen som et yndet bevegelsesmiljø på grunn av sin variasjon og sitt

mangfold. Barn må være motorisk kreative i utfordringer i naturen. Et tilrettelagt rom innendørs vil ikke kunne nå opp mot et naturlig miljø i forhold til uforutsigbarhet og mangfold (Bagøien, 2013, s. 100- 101). Sando skriver om koordinative ferdigheter at de utgjør rytme, balanse, øye-hånd og øye-fot koordinasjon, reaksjon, romorientering og tilpasset kraftinnsats. De koordinative ferdighetene utvikles gjennom vekst, modning og øvelse (Sando, 2018, s. 154). Naturen er en utmerket arena for å øve seg på de koordinative ferdighetene, her er det naturlige hindringer som barna må forholde seg til og øve seg på å mestre. Bagøien & Storli (2016) skriver at kjennetegn på barns lek i naturen er at terrengets utforming inviterer til aktiviteter som barna motiveres til å bedrive. Naturens kompleksitet stimulerer til allsidig lek, og her kan de forme lekeplassen sin selv. Det å utforske mulighetene i naturen for motorisk utfordrende lek, gjør at barna får spennings- og mestringsopplevelser. Bagøien og Storli refererer til Sandseter (2010) som skriver at for å utforske seg selv og sine omgivelser, søker barn gjerne opplevelser gjennom risikofylt lek. Dette gir kroppslige opplevelser som glede, frykt, grensesprenging og mestring. Barnet kommer i kontakt med sine innerste følelser og opplever kontraster i følelsesregisteret sitt, med kroppen opplever og forstår de verden. Med prøving og feiling lærer de seg om sine muligheter og begrensninger (Bagøien & Storli, 2016, s. 15-16)

2.2 Barns livsmestring:

Barn lever her og nå, det handler om å gripe øyeblikkene. Bagøien (2013) skriver at i søken etter mening og instrumentell verdi ved natur og barn er hvordan naturkontakt har en betydning i seg selv, det fremkaller situasjoner hvor selve livet leves- nemlig i øyeblikket (Bagøien, 2013, s. 90). Han hevder at det er den positive følelsen og gleden som ofte kommer til uttrykk gjennom barns friluftsliv (Bagøien, 2013, s. 106). Drugli (2019) skriver om livsmestring og forklarer at salutogenese er et begrep som viser menneskelige ressurser som bidrar til psykisk helse, livskvalitet og robusthet. Uttrykket brukes til å forklare hva som fremmer økt mestring, god helse og velvære i livet. Salutogenese gir motstandsressurser til å takle belastninger og livets utfordringer. Motstandsressurser kan være både individuelle og kollektive, og er kjennetegn ved individet, gruppen eller omgivelsene som kan fremme mestring av motstand og vanskeligheter (Drugli, 2019, s. 22-23). Hun skriver videre at sosial støtte er en sentral motstandsressurs. Det handler om å kjenne seg inkludert i gruppen og føle trygghet. Her har de ansatte en sentral rolle for å fange opp de som kan falle utenfor fellesskapet. Drugli (2018) skriver om emosjonell utvikling og tilknytning, at det er viktig å være særlig oppmerksom på hvordan barn blir møtt på av den enkelte av personalet når det

gjelder barns negative følelser og uro. Det er viktig at disse følelsene blir møtt på hensiktsmessige måter og med forståelse for å unngå at barns uheldige samspillsmønstre og negative atferd blir forsterket (Drugli, 2018, s. 52). Både positive og negative følelser hos barnet må møtes med forståelse fra foreldre og barnehagepersonell, slik at barnet lærer seg å regulere slike følelser på en hensiktsmessig måte. På denne måten blir barnet kjent med alle sine følelser, og får erfaring med at de kan deles med og reguleres av andre. Emosjonell kompetanse er viktig for utviklingen av sosial kompetanse, og er relatert til selvutviklingen (Drugli, 2018, s. 54). Hun hevder om mestring at det for barnet innebærer at det er en rimelig balanse mellom utfordringer og barnets ressurser, for å få til dette må barnet ha en mulighet for å lykkes. De beste mestringsopplevelsene kommer gjerne etter prøving, øvelse, konsentrasjon og støtte for å lykkes. Dette kan bidra til å fremme barnets motstandsressurser og psykiske helse (Drugli, 2019, s. 82). Moe skriver, at vi må bruke tid på å bygge relasjoner for å styrke barns selvfølelse. Barna bygger opp styrke gjennom å kjenne glede for det de er, tenker og det de opplever, styrke til å oppleve å være verdt noe, og ikke føle seg feil. I samspill med andre henter de næring til selvfølelse. «Et barn med selvfølelse aksepterer seg selv med sine styrker og svakheter. Det liker seg selv slik det er med sine tanker, følelser, behov, lyst og lengsler» (Moe, 2019, s. 161). Melvold & Melvold, skriver at å regulere seg selv handler om mye mer enn å tilpasse seg etter voksnes behov og ønsker. Det er gråsoner hvor barn må øve seg på å forstå seg selv og andre i livets relasjoner, lære seg å tåle og føle på en mengde følelser og erfaringer. Til dette trengs det tid (Melvold & Melvold, 2019, s.175).

3. Metodekapittel:

3.1 Metode:

Metodelæren samfunnsvitenskapelig forskning handler blant annet om hvordan vi kan gå fram for å undersøke om våre antagelser stemmer med virkeligheten eller ikke. Her kan ikke forskeren basere seg på egne oppfatninger, men finne en metode som kan sannsynliggjøre at det er riktige antagelser, det handler om å finne belegg for sine konklusjoner.

Samfunnsforskning dreier seg om mennesker, om deres meninger og oppfatninger (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2011, s. 29-31). Dalland (2018) skriver om studenten som forsker, at god forskning ikke nødvendigvis er knyttet til status, men hvordan forskningen gir klarhet i det som undersøkes (Dalland, 2018, s. 38). Redskapet vårt i møte med det vi vil undersøke er metoden, den hjelper oss i datainnsamling og den informasjonen vi trenger for undersøkelsen (Dalland, 2018, s. 52). Det dreier seg i hovedsak om to former for metode, kvalitativ og kvantitative. Skillet mellom disse handler om hvordan data registreres og analysen av data. Kvantitative metoder handler om tall og utbredelse og baseres på mer distanse mellom informant og forsker, mens kvalitative metoder baserer seg på et subjekt-subjekt- forhold mellom informant og forsker, hvor begge påvirker forskningsprosessen (Bergsland & Jæger, 2016, s. 66). Dalland (2018) skriver at kvalitative metoder sikter seg inn på å fange opp opplevelser og meninger som ikke lar seg måle eller tallfeste (Dalland, 2018, s. 52).

3.2 Kvalitative intervju:

I kvalitative intervju er forskeren ute etter å gå i dybden på et tema eller fenomen. Launsø, Rieper & Olsen (2017) skriver om kvalitative intervjuer at da er vi ute etter det unike. Gjennom informanten er vi ute etter erfaringer, forståelser, meninger, tanker, følelser og motivasjoner for temaet som skal belyses. Det er viktig å få fram informantens viten om temaet, vi er ute etter informantens stemme og perspektiv (Launsø, Rieper & Olsen, 2017, s. 136-137). Styrken ligger i det at man kan komme i dybden av temaet som undersøkes, det kreves også av forskeren å kunne være lyttende, skape tillitt og åpenhet for å få gode svar, informanten er ekspert på området du som forsker ønsker å undersøke. Det er viktig at forskeren stiller spørsmål som gir informanten mulighet til å svare med egen stemme og på egne premisser (Launsø, Rieper & Olsen, 2017, s. 139). Kvalitative intervjuer muliggjør å få frem nyanser og kompleksitet, og sosiale fenomener er komplekse (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2011, s. 137). Kvalitative intervjuer har stort sett åpne spørsmål, her er

forskeren ute etter informantenes egne ord og opplevelser, vi er ute etter mer utfyllende svar. Ved en semistrukturert metode har man en intervjuguide, dette er en liste over tema og spørsmål som skal gjennomgås i intervjuet (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2011, s. 139). Det semistrukturerte intervjuet foregår mer som en samtale mellom informant og forsker, samtalens gang er styrt av forskeren, men påvirkes av informanten (Bergsland & Jæger, 2016, s. 71).

3.3 Valg av metode og innsamling av data:

For å få svar på problemstillingen: *hvordan arbeider personalet med livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen*, har jeg valgt å bruke kvalitativ metode gjennom å intervju personer med stor kunnskap fra praksisfeltet. Jeg har utformet en intervjuguide gjennom flere runder for å få fram gode og åpne spørsmål, med formål å spørre 3 ulike barnehager om deres erfaring med barna som går på friluftsavdelinger. Hvordan de jobber med barnas livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen i nærmiljøet, og hvordan dette påvirker barnas fysiske og psykiske helse (vedlegg nr. 1). For å finne informanter har jeg brukt kvalitativ strategisk metode, med 3 aktuelle intervjuobjekter fra friluftsnaturbarnehager for å utforske deres erfaringer med bruk av naturen. Johannesen, Tufte & Christoffersen (2011) skriver at strategisk utvelgelse er at forskeren tenker hvilken målgruppe som er nødvendig for å samle data, deretter velge ut personer fra målgruppen som kan være informanter (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2011, s. 106). Det strategiske utvalget består i å finne personer som har lang praksiserfaring på feltet. Undersøkelsen omfatter et sosialt fenomen, og som forsker er jeg ute etter noen som kan mye om dette temaet. Det er viktig å stille åpne spørsmål for å få tak i informantens syn på temaet. Intervjuguiden har 5 hovedpunkter med underspørsmål som anvendes for å få svar på problemstillingen. Selve utvelgelsen av informanter ble gjort gjennom å spørre en barnehagelærer jeg vet brenner for temaet, og gjennom tips fra kolleger om andre informanter som kan være aktuelle for å belyse temaet. Jeg satt igjen med 2 informanter til slutt, som jobber som pedagogiske ledere i to ulike barnehager. Begge informantene som stilte til intervju har lang erfaring fra barnehage, og er opptatt av å bruke naturen rundt seg i det pedagogiske arbeidet. De er begge opptatt av å ta barna utenfor gjerdet i barnehagen, og gå på tur i nærområdet. De har faste turdager for sine avdelinger som er viktige for dem å få gjennomført. Det viktigste med informanter er å skaffe tilveie personer som kan beskrive og forklare det fenomenet jeg som forsker er ute etter å belyse for å kunne svare på problemstillingen min (Bergsland & Jæger, 2016, s. 71). Intervjuguiden og samtykkeskjema som beskriver prosjektet og deres deltagelse i det, ble sendt til informantene

i forkant. Dette ble valgt for at de skal kunne være forberedt på hva jeg ønsker å finne ut av, og fordi det er ønskelig å få mest mulig informasjon på tilmålt tid i arbeidsdagen deres. En svakhet ved å sende guiden i forkant, kan være at svarene blir mindre spontane og mer planlagte på forhånd. Intervjuer egner seg når forskeren har behov for å gi informantene stor frihet til å uttrykke seg, når informantene får være med å bestemme hva som tas opp, kommer erfaringer og oppfatninger best fram (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2011, s. 136). Selve gjennomføringen av intervjuene foregikk på et avskjermet rom. Dette ble valgt for at vi skulle være uforstyrret fra andre ansatte, og for at fortrolige opplysninger bare blir mellom informant og forsker. Intervjuet foregår mer som en samtale mellom forsker og informant. For å dokumentere intervjuene falt valget på å notere stikkord gjennom samtalene. Jeg valgte denne formen for dokumentasjon fremfor lydopptak, for å unngå ventetid med svar på søknad til NSD. Stikkordsform gir meg også mulighet til å ha en flyt i samtalen med informanten, samtidig som jeg er lyttende. Dette medfører at det i kort tid etter gjennomføringen av samtalen må skrives et referat fra intervjuet.

3.4 Utvalg av informanter:

I valg av informanter var det viktig for meg å finne personer som hadde erfaring og kompetanse med aktiv bruk av naturen i barnehagehverdagen. Dalland (2018) skriver om strategisk utvalg at man i kvalitative metoder henvender seg til grupper eller enkeltpersoner som man på forhånd tenker at har noe spesielt å bidra med (Dalland, 2018, s. 56). Jeg hadde kjennskap til en pedagogisk leder for en friluftsavdeling, og fikk råd fra en kollega om en annen person med lang erfaring og kompetanse i en annen barnehage. Jeg spurte begge personer direkte, og fikk positiv respons for deltagelse. Jeg har valgt å gi mine informanter fiktive navn for å levendegjøre oppgaven, og av etiske hensyn og respekt for deres personvern. Informanter skal sikres anonymitet, dette kan gjøres ved bruk av pseudonymer fremfor faktiske navn (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2011, s. 97). Jeg har valgt å skrive navnene i fet skrift der de nevnes for å tydeliggjøre hvem som uttaler seg.

Informant 1:

Jobber som pedagogisk leder for en avdeling i barnehage 1 med 2-5-åringer, er mann og 36 år. Ferdigutdannet barnehagelærer i 2017, med vekt på natur og friluft. Han har jobbet i barnehage i 18 år, hvorav 6 år som pedagogisk leder. Erfaring blant annet fra Steiner barnehage, en bybarnehage og en internasjonal barnehage i fylket. Han har også erfaring fra

en akuttavdeling, men her var erfaringen med voksne. I denne oppgaven blir han omtalt med det fiktive navnet **Frank**.

Informant 2:

Jobber som pedagogisk leder på friluftsavdeling i barnehage 2 med 4-6-åringene, er kvinne og 51 år. Utdannet førskolelærer i 1997, og jobbet deretter 3 år på kommunal avdelingsbarnehage. Etter den kommunale barnehagen har hun drevet egen familiebarnehage i 6 år, hvor friluftsliv var prioritert i hverdagen. I 2007 ble hun medeier i barnehage 2, og her har hun 16 års erfaring som pedagogisk leder for friluftsavdelingen. I denne oppgaven blir hun omtalt med det fiktive navnet **Bente**.

3.5 Metodekritikk:

For at metodene skal gi troverdig kunnskap om det som undersøkes, må kravene til validitet og reliabilitet være oppfylt. Validitet er at det som skal måles må ha relevans og gyldighet for problemet som undersøkes, mens reliabilitet er pålitelighet der målinger må utføres korrekt og feilmarginer angis (Dalland, 2018, s. 40). Begge informantene får lese igjennom referat etter reinskriving av intervjuene, og bes om å gi tilbakemelde hvis de har noe å tilføye. De tilbakemelder begge god gjenkjennelse av det de har snakket om i det tilsendte referatet, og har ikke noe å tilføye i etterkant. Ved å sende dem intervjureferat, kan det kvalitetssikres at deres egen stemme er gjengitt, og at det er deres syn på temaet som kommer fram. Det er viktig at forskeren er lyttende, samtidig som forskeren oppfordrer informanten til å fortelle, beskrive og forklare hva de har av erfaringer om temaet. Bergsland & Jæger (2016) skriver om intervjusituasjonen at det er informanten som i hovedsak viser åpenhet, og at intervjueren mottar informasjon (Bergsland & Jæger, 2016, s. 72). Måten jeg fremstod på i intervjusituasjonen kan ha påvirket svarene jeg fikk. Kritikk til å notere stikkord fremfor å bruke lydopptak, vil være at jeg kan gå glipp av detaljer i samtalen som kunne vært viktig for analysen. Da jeg har snakket med et såpass lite utvalg informanter, kan det stilles spørsmålsteget ved hvor stor validitet min forskning har, på det grunnlaget kan den ikke generaliseres til andre barnehagers praksisarbeid med aktiv bruk av naturen.

3.6 Tematisk analyse:

For å komme frem til funn fra intervjudataene som var innhentet, anvendte jeg tematisk analyse. Etter å ha skrevet referat fra intervjuene, sorterte jeg svarene fra begge informanter

etter hverandre i intervjuguiden for å sammenligne. Jeg leste grundig gjennom svarene flere ganger, og noterte meg blant annet hva som var likt og ulikt. Deretter fargekodet jeg teksten og tok utskrift av dokumentet. Jeg brukte Post-it-lapper med stikkord gjennom flere runder for å se etter mønstre og sammenhenger, og finne hva som var relevant i teksten for problemstillingen, og hva som kunne elimineres. Jeg kategoriserte i noen overordna tema, for å samle funnene. En kategori kan brukes om en gruppe relevante tema som har fellestrekk (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2011, s. 166). Deretter klippet og limet jeg inn fra hver av informantene inn i nye dokument under hvert tema.

3.7 Etikk:

I forkant av intervjuene fikk begge informanter tilsendt et samtykkeskjema. I dette skjemaet informerte jeg om tema og problemstilling (vedlegg nr. 2). I skjemaet fremgår det en foreløpig problemstilling. Denne er litt endret i løpet av ferdig oppgave. Det informeres om at det er frivillig deltagelse og at de når som helst kan trekke seg uten å begrunne det. Den som deltar i en undersøkelse skal kunne bestemme over sin deltagelse gjennom frivillig samtykke, og ha mulighet til å trekke seg uten noen form for begrunnelse (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2011, s. 91). Det fremgår også at alle navn er anonymisert slik at informantene ikke kan identifiseres, og at alle data som benyttes i oppgaven vil slettes etter at forskningsprosjektet er ferdig. Siden det ikke ble benyttet båndopptaker, trengte jeg ikke annen signatur fra deltagerne enn et kryss som samtykke.

4. Funn og drøfting:

Resultatene av intervjuene vil i denne delen bli lagt frem, og funnene vil bli presentert gjennom ulike overskrifter. Begge informantenes svar vil bli presentert i funnene, for tolkning og drøfting. Kategoriene i datamaterialet fra intervjuene overlapper til dels, men skal drøftes opp mot teori og blir derfor delt i kapittel. Jeg velger å presentere funnene samtidig som jeg drøfter opp mot teori. Der det er valgt å bruke direkte sitat fra informant, blir det anvendt kursiv. Informantene har jeg valgt å kalle **Frank** og **Bente**. I svarene fra informantene finnes det veldig mye informasjon som passer til å belyse problemstillingen, men grunnet oppgavens omfang faller valget på fire hovedtema. Disse er: bruk av naturen og erfaringer barna gjør seg i naturen, affordances, livsmestring og relasjoner, og livsmestring og lek. Affordances gjenspeiler bruk og erfaring barna gjør seg, men jeg har allikevel valgt å drøfte den for seg opp mot teori. Jeg gjentar her problemstillingen, slik at den skal komme tydelig frem idet jeg går i gang med drøftingen.

Hvordan arbeider personalet med livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen?

4.1 Bruk av naturen og erfaringer barna gjør i naturen:

Både **Frank** og **Bente** svarer at de er på tur 2-3 ganger fast i uken gjennom hele året. Når det er turdag er de ofte ute hele dagen. De har faste turmål med «camp». Flere turmål benyttes i nærområdet, men for barnehage 2 velger jeg å belyse den faste «campen». Barnehage 1 har tilgang på en elbuss som de kan anvende for å få med seg de yngste barna på lengre turer. Barnehage 2 har tilrettelagt med fast «camp» med gapahuk og fast bål plass for tillaging av varmmat. De forteller begge om «tur i turen». Begge barnehager bruker primært å gå på beina når de skal på tur, og gangavstand regnes som en gåtur på 30-60 minutter.

Frank forteller om faste steder og «tur i turen», at forutsigbarheten gjør at barna har tillitt til stedet, når de blir mer kjent med stedet så får de tillitt til å bevege seg lengre vekk fra «camp». Et fast tursted kan utforskes på mange måter, barna oppdager og utforsker nye ting hele tiden. **Bente** forteller om et fast tursted som de har tilrettelagt for camp, med bål plass og «gapahuk» som er tett med dør og en innendørs vedovn, samt at det er tilrettelagt for do muligheter ute. Denne campen har de jobbet mye med å tilrettelegge for at det skal bli en fast base for avdelingen i all slags vær. Barna har også vært medvirkende i tilvirking av lekeapparat de har laget av naturmaterialer på stedet. Basen er et kjent sted for barna som de kjenner en

tilhørighet til, og etter hvert ønsker barna å bevege seg i området rundt. Dette kaller hun «tur i turen». Videre er hun veldig opptatt av å formidle gode verdier i deres ferdsel i naturen. Barna lærer seg blant annet å ta med søppel de finner tilbake for å resirkulere. Det kan ikke brytes greiner av levende trær, pinner de finner på skogbunnen derimot er helt greit å leke med.

4.2 Drøfting:

Her ser vi hvordan begge barnehager jobber med naturen slik Hagen (2018) omtaler natur- og friluftsbarnhager, hvor de legger vekt på naturen som læringsarena. Satsningsområder er at barn skal få kunnskap om og kjennskap til naturen, og ønsket om å gi barna fysiske og motoriske utfordringer tilpasset deres lekeinteresser og motoriske utviklingsnivå. Videre hevder Hagen at mangfoldet i et naturlandskap gir barna bevegelsestrang, og innbyr til barnas lek og fantasi, dette øker motivasjonen og intensiteten til å holde på. Uforutsigbarheten i lekemiljøet og tilgangen på løsmateriale, gjør at naturen blir et lekelandskap med stor appell til barn. (Hagen, 2018, s. 370). Dette finner vi igjen i det **Frank** forteller om at barna oppdager og utforsker nye ting hele tiden. Begge barnehager har flere turområder, men det er tydelig at det er prioritert med noen faste turmål. Dette for at det skal være mer forutsigbart for barna, noe de er kjent med. På denne måten vil barna bli mer utforskende i området rundt camp, de benytter seg etter hvert som de blir kjent av «tur i turen». Dette kan vi se i sammenheng med det som Hagen beskriver, at de formidler både kunnskap og kjennskap til naturen, og vi kjenner igjen det han skriver om bevegelsestrang. Barna er nysgjerrige og vil utforske området rundt seg etter hvert som de blir kjent og føler seg trygg i området. I bevegelsen til og fra camp, 30-60 minutters gange, samt «tur i turen», så kan vi se at de på den ene siden jobber i tråd med det Sando (2018) skriver om koordinasjon, hvor de øver opp både rytme, balanse og romorientering gjennom å bevege seg i ulendt terreng. På den andre siden kan vi forstå det slik at de jobber som Sandseter (2018) skriver om risikofyllt lek, faren for å gå seg bort (Sandseter, 2018, s. 56). Det er en risiko for å gå seg vill når barna beveger seg vekk fra «camp», her er det imidlertid tillitt fra de ansattes side til barna gjennom året at de vet hvor basen er, og at det i forkant er gjort risikovurdering av området de beveger seg i. Barnehage 1 jobber med aldersgruppe 2-5 år, og har tilgang på en elbuss. Dette gjør at de kan ta med seg de yngste barna når de skal på lengre turer. Her har de tilrettelagt for at alle skal få delta på sine premisser ut fra alder og modenhet. Ut ifra de svarene **Frank** gir, så kommer det ikke fram at de har en «camp» som er tilrettelagt på samme måte som det **Bente** omtaler som sitt faste turmål for barnehage 2. Barnehage 2 sin «camp» gjør at de kan være ute i naturen hele dagen året igjennom. De har tilrettelagt denne «campen» på en slik måte som omtales i

§10 annet ledd, etter kravene om godkjenning som regjeringen legger for friluftsavdelinger (Kunnskapsdepartementet, 2006, s. 16). De jobber også med en annen aldersgruppe enn barnehage 1, som gjør at de kan gå på beina uten andre hjelpemidler til sine turmål. De trenger ikke å ta hensyn til en yngre aldersgruppe for å få med seg hele avdelingen på samme måte som barnehage 1 når de skal på lengre turer.

4.3 Affordances:

Frank: «Det som jeg opplever som viktig og fascinerende er de mulighetene som foreligger i naturen - uavhengig av kjønn, alder, utviklingsnivå og sosiale ferdigheter. Affordances er et viktig begrep. Direkte oversatt betyr jo dette tilbydelighet - et ganske rart ord, men likevel så treffende. Naturen er som en skattekiste med titusener av muligheter som bare venter på å bli oppdaget og forløst- og dette selv om vi har vært på det samme stedet mange ganger før. På en av turplassene våre har vi en lang stokk som ligger ved bålet. Den har blitt gjenstand for ufattelig mye forskjellig lek - i det ene øyeblikket en kano, i det neste et monster som skal ta de små trær rundt. Denne stokken har vært et samlingspunkt for enkeltbarn, gruppe, samlingsstund, 2-åringen, 5-åringen». **Bente:** Sier at barn har ulike forutsetninger, barna utvikler seg ulikt.. Fysioterapeuter sier at de jobber riktig der barn har utfordringer, ulendt terreng er gull verdt! Når det kommer til balanse, mestring, klatre i trær, så ser personalet stor forskjell på barna på noen få måneder i naturen. Hun sier videre at «naturen tilbyr alt vi trenger egentlig. Barna blir stimulert på alle koordinasjoner ute i naturen. Barna prøver og feiler, «learning by doing»!» Hun poengterer at det er ulike forutsetninger for barna både med fysiske forutsetninger og det å tørre (størrelse, alder, mot). I ulike situasjoner i naturen løfter **Bente** fram at barn kan selv, og det oppfordres i hverdagen at de skal og kan lære av hverandre. Barns erfaringer kan videreformidles fra de som har erfart hvordan de skal bruke naturen, til de som er nye på friluftsavdelingen.

4.4 Drøfting:

Frank sier at affordances er et viktig begrep, det er tilbydelighet. Dette finner vi igjen i Gibson i Fjørtoft (2018) hvor han introduserer teorien om affordances, hva omgivelsene kan tilby individet å bruke det til. Han hevder at det er en klar sammenheng mellom det perseptuelle og motoriske systemet. Hvordan vi oppfatter omgivelsene og hvordan vi velger å ta dem i bruk. Affordances beskriver hvordan barn oppfatter ulike elementer i landskapet, og hvilke muligheter de kan ha for å bevege seg i det (Fjørtoft, 2018, s. 190). **Frank** kommer

med praksiseksempel fra barnehagens turer der han har observert mange ulike anvendelser av en stokk. Hvordan denne stokken innbyr barn i ulike aldre å leke med. Det handler om at barna er mer kreative i leken ute i naturen. **Frank** mener at naturen er en skattekasse med uante muligheter som bare må undersøkes og utforskes. Med dette formidler han holdninger og verdier som viser at han tar barnets perspektiv i utforskingen av naturen. Dette støttes av Bagøien (2013) som skriver om barns naturopplevelser at man må se på barnas bevegelser i sammenheng med muligheter for utfoldelser i et variert miljø. Bagøien refererer til Moser (1996) om psykomotorisk stimulering, som sier at bevegelsen er en vekselvirkningsprosess mellom miljøet og individet, hvor barnet finner naturen som et yndet bevegelsesmiljø på grunn av sin variasjon og sitt mangfold. Barn må være motorisk kreative i utfordringer i naturen. Et tilrettelagt rom innendørs vil ikke kunne nå opp mot et naturlig miljø i forhold til uforutsigbarhet og mangfold (Bagøien, 2013, s. 100- 101). På den annen side handler det om at **Frank** er en observerende voksen som evner å se dette samspillet barna har med omgivelsene, samtidig som han er aktiv deltager sammen med barna i utforskingen. Forutsigbarheten i at barnehagen anvender faste turmål, gjør at barna kjenner igjen leken fra forrige gang de var der. Her kan de fortsette med det de gjorde sist, eller utvide leken til noe mer eller noe helt nytt og spennende.

I **Bentes** uttalelser kommer det frem hvilket syn hun har om naturen som læringssted i forhold til fysiske ferdigheter barna kan opparbeide seg gjennom bruk av naturen, og hvor viktig det er å tro på at barna kan selv, samtidig som de lærer i sin nærmeste utviklingszone gjennom erfaringer eldre barn kan videreformidle til de som er nye på avdelingen. Dette støttes av Sando som hevder at de koordinative ferdighetene utvikles gjennom vekst, modning og øvelse (Sando, 2018, s.154). Bagøien & Storli (2016) skriver at kjennetegn på barns lek i naturen er at terrengets utforming inviterer til aktiviteter som barna motiveres til å bedrive. Naturens kompleksitet stimulerer til allsidig lek, og her kan de forme lekeplassen sin selv. Både i frilek og tilrettelagt lek kan vi kjenne igjen det Bagøien og Storli her beskriver. **Bente** uttaler ikke direkte involvering fra de ansatte i frileken på samme måte som **Frank**. Hun refererer mer til hva hun observerer av hvordan barna lærer selv gjennom prøving og feiling, og også hvor viktig det er at barna kan lære av hverandre. Dette kan vi kjenne igjen i det Drugli hevder om at de beste mestringsopplevelsene kommer gjerne etter prøving, øvelse, konsentrasjon og støtte for å lykkes. Dette kan bidra til å fremme barnets motstandsressurser og psykiske helse (Drugli, 2019, s. 82). På den annen side kan vi gjennom tilretteleggingen av lekeapparat på «campen» forstå det slik at det er et samarbeid mellom barn og ansatte, hvor barn er

medvirkende i hva og hvordan de ønsker å forme lekeklassen sin selv. I forbindelse med affordances, så nevner hun dette samtidig som hun omtaler de koordinative ferdighetene, som er avhengig av fysiske ferdigheter og det å tørre.

4.5 Livsmestring og relasjoner:

Frank: *«Livsmestring er et godt ord. Det handler om selvfølelse, selvtillit og det å være trygg i møte med andre».* Han har mange erfaringer med barns mestring i møte med omgivelsene. Gjennom året ser han at barna opplever en større trygghet på seg selv gjennom nærhet til naturen. Barna har lyst å utforske og prøve, her lærer de også av hverandre, gjennom å observere hva andre barn har mestret.. Der de ansatte trygger og anerkjenner barna, gir de dem trua på seg selv i møte med andre. *«Naturen kan brukes til å fremme livsmestring når som helst, dette fremmes ved å være oppmerksom. Det handler om å kjenne barnet intuitivt og bistå der det er ekstra behov. Det handler om å kjenne hvert enkelt barn, se hva de har behov for, og legge til rette og tilpasse slik at de opplever livsmestring. Personalgruppa jobber tett på barna hver dag, og kjenner hvert enkelt barn, det er viktig å observere hvilken kontekst barnet befinner seg i under observasjon, dette er utgangspunkt for god livsmestring».* Han forteller videre at når det kommer til engstelige barn, så handler det om å mestre litt om gangen, gi de støtte og rom for å klare litt og litt. Han mener at de må veilede mer der barn trenger det. Det er viktig alltid å være tett på. Det gjelder å planlegge og organisere slik at det kan tas hensyn til hele barnegruppa. Det er viktig å tilrettelegge for alle på en god måte.

Bente: *«Mestre hverdagen, vi er interessert i å utfordre til mestring. Det handler om å komme seg ut av komfortsonen for å strekke seg litt lengre for å mestre. Vi jobber med å «pushe» og utfordre barna. De skal ha det artig, det ligger i menneskets natur. Det et barn har lyst å klare, men ikke helt tør eller tror det kan, så er opplevelsen av mestring helt unik».* Hun mener at støtten fra «lekevenner» kan være enda viktigere enn voksenstøtten. I situasjoner der «lekevennene» heier barnet frem til mestring omtales som helt ubeskrivelig, «vifølelsen» blomstrer frem. Et eksempel som **Bente** trekker frem, er at hun aldri har opplevd på litt mer ekstreme langturer, (tur «skolestarterne» deltar på som kan være mer enn en mil lang), at noen er helt utslitt. Holdningen er at de prøver og ser hvordan det går. Her er det massiv støtte, voksenrollen er viktig, men enda viktigere er «vifølelsen» i barnegruppa. *«Dette er det massivt arbeid med i forkant, og for barna er dette superviktig, de kjenner på et fellesskap som gir dem noe. Her møter de ulike utfordringer, men jeg har aldri opplevd at noen sier at «dette får vi ikke til». Barna støtter hverandre og bakker opp der det butter imot».* På «skumle» steder gir eldre barn støtte til yngre barn, de deler av sin erfaring med tidligere turer

og støtter de yngre der de trenger trøst og viten. Voksne gir støtte, men **Bente** understreker at det er annen form for støtte som gis av andre barn og at denne er unik og verdifull. Samtidig jobbes det med å selvstendig gjøre barna så mye som mulig, kle seg, gå på do, smøre mat. Det å klare selv gir livsmestring. For å fremheve livsmestring trekker **Bente** frem selvstendige barn. Her gjelder det å pakke tursekken sin, ta vare på tingene sine, rydde etter seg før neste aktivitet. På tur utfordres de til å holde i hånda til den du skal gå med, to og to er regelen når de går til og fra turstedet. Her «parer» de gjerne noen som kan ha hatt en uenighet i barnehagen før avgang. Dette krever samspill med de du har hatt uenigheter med, og turen løser ofte mange konflikter som er oppstått før avgang. Det handler om toleranse og respekt forteller hun. *«Her er mottoet at de skal ta vare på turkameraten sin, men også søke hjelp og støtte hos han eller henne. Dette skaper prat mellom barna på tur, vi fronter med dette vennskapet mellom barna. Her «pares» ofte skolestartere med de som er et år yngre. Det styrker «vifølelsen», den er råviktig!»*. Det jobbes med at tryggheten er der. Det er ingen tilfeldigheter, ansvarsfølelsen og inkludering i barnegruppa er de voksnes ansvar å få til å fungere. Hun opplever at barna legger til rette for inkludering på turene. Alle er like viktige. *«Jeg har opplevd barn som «faller utenfor», men vi får dem inn. Voksenverdien er viktig, vi må jobbe dem inn gjennom «vifølelsen» i gruppa. Det jobbes med at det er greit å være ulike, men alle skal allikevel inkluderes som medlemmer av gruppa. «Vifølelsen» i barnegjengen må løftes fram og jobbes med. Barnegruppa hjelper hverandre fram»*. Der barn sliter må de ansatte være støtte, det skal alltid være en hånd å holde i, samtidig som det «pushes» litt. I slike tilfeller er det viktig å være i god dialog med foreldrene. Bente fremhever at de kan anvende denne framgangsmåten fordi de har lang fartstid sammen i ansattegruppen, det handler om kompetanse, tillitt og erfaring i barnehagehverdagen.

4.6 Drøfting:

Her snakker begge informanter om hvor viktig det er med gode relasjoner mellom voksne/barn og barn/barn. Det handler om hvert enkelt barn og fellesskapet. Det jobbes i ansattegruppen med å inkludere alle slik at de kjenner på tilhørighet i fellesskapet. For å få til dette gjelder det å opparbeide seg gode relasjoner til barna og til ansatte, slik at det jobbes i samme retning. Moe (2018) skriver at vi må bruke tid på å bygge relasjoner for å styrke barns selvfølelse. Barna bygger opp styrke gjennom å kjenne glede for det de er, tenker og det de opplever, styrke til å oppleve å være verdt noe, og ikke føle seg feil. **Frank** forteller om viktigheten av anerkjennelse, være tett på og veilede der det trengs. På denne måten styrker de barnas selvfølelse, og de vil oppleve å være verdt noe. Drugli (2018) skriver om emosjonell

utvikling og tilknytning, at det er viktig å være særlig oppmerksom på hvordan barn blir møtt på av den enkelte av personalet når det gjelder barns negative følelser og uro. Det er viktig at disse følelsene blir møtt på hensiktsmessige måter og med forståelse for å unngå at barns uheldige samspillsmønstre og negative atferd blir forsterket (Drugli, 2018, s. 52). **Bente** forteller også at voksne må være støttende, det skal alltid være en hånd å holde i, samtidig påpeker hun at det er viktig å «pushe» litt. Dette kjenner vi igjen i det Drugli (2019) skriver om at salutogenese gir motstandsressurser til å takle belastninger og livets utfordringer. Motstandsressurser kan være både individuelle og kollektive, og er kjennetegn ved individet, gruppen eller omgivelsene som kan fremme mestring av motstand og vanskeligheter (Drugli, 2019, s. 22-23). I forhold til salutogenese kan vi kjenne igjen **Bente** sin beskrivelse av hvordan de «parer» to barn på tur som har hatt en konflikt, her konfronteres barna om å måtte jobbe sammen for å finne ut av ting. Dette er en måte å få barna til å håndtere vanskeligheter som oppstår, de må samarbeide for å løse uenigheter. De må gjennom toleranse og respekt for hverandre komme frem til løsninger på problemer de har, på det individuelle plan. **Frank** snakker om å veilede og støtte der det trengs, slik at barn som kjenner på utfordringer kan klare litt og litt. Det handler om å kjenne hvert enkelt barn, se behovene deres slik at de kan tilpasse og legge til rette for mestring. Dette støttes av Melvold & Melvold som skriver at å regulere seg selv handler om mye mer enn å tilpasse seg etter voksnes behov og ønsker. Det er gråsoner hvor barn må øve seg på å forstå seg selv og andre i livets relasjoner, lære seg å tåle og føle på en mengde følelser og erfaringer (Melvold & Melvold, 2019, s. 175). Drugli (2019) skriver videre at sosial støtte er en sentral motstandsressurs. Det handler om å kjenne seg inkludert i gruppen og føle trygghet. Her har de ansatte en sentral rolle for å fange opp de som kan falle utenfor fellesskapet. **Frank** forteller om viktigheten av å observere enkeltbarn i konteksten i naturen, slik at de gjennom anerkjennelse og trygging kan støtte barnet til livsmestring. De må ta hensyn til enkeltbarnet, men også barnegruppa som helhet. Han sier at de må fordele ressursene de har slik at de kan støtte barn på en slik måte at alle kjenner på mestring. Dette kan ses i sammenheng med at emosjonell kompetanse er viktig for utviklingen av sosial kompetanse, og er relatert til selvutviklingen (Drugli, 2018, s. 54). **Bente** forteller om «lekevenner» og «vifølelsen», hun mener at støtte fra barna i gruppa for å klare en utfordring ofte kan være enda mer verdifullt for et barn enn den støtten de har i den voksne relasjonen. Det handler om barnas inkludering av alle i fellesskapet. Dette kan vi kjenne igjen i det som Drugli (2019) kaller kollektive motstandsressurser, gjennom å være inkludert i et større fellesskap hvor barn får støtte fra «lekevenner» fremmer det mestring hos barn som av ulike årsaker sliter. Både **Frank** og **Bente** mener at barna lærer av hverandre. Begge oppfattes

som at de kjenner at barna er nærmere de voksne ute i naturen, og at fellesskapsfølelsen er sterkere på tur enn innenfor gjerdene i barnehagen.

4.7 Livsmestring og lek:

Frank: *«Barns lek er indre motivert og en utømmelig drivkraft, men blir så alt for ofte begrenset og lagt lokk på med god hjelp av et "oppbrukt" og kjedelig uteområdet med sine gjerdene og porter. Uteområdet er statisk og alle apparater er "oppbrukt", utforsket og mestret. Naturen, derimot, er dynamisk og uoppdaget - et vell av muligheter som trer i kraft avhengig av den som benytter det. Dette samspillet mellom natur, barn og voksne er helt fantastisk - ja, vi kan vel gjerne kalle naturen den tredje pedagog. Hvis dette samspillet skal finne sted, er det også viktig at den voksne er påkoblet, inntonet og evner å gi seg hen i det som fascinerer og berører barnet. Vi spiller en viktig rolle for å støtte oppunder barnet og veilede hvis det er behov for det».* **Frank** er veldig tydelig på at lek er sentralt. I naturen kan barna fortsette med tematisert lek som ungene har drevet med før, på samme stedet. Dette er noe de ansatte har skapt sammen med barna. Her poengterer han hvor viktig det er at voksne gir seg hen i leken. Noen barn har utfordringer med det sosiale samspill, selvfølelse, emosjonsregulering, motorisk utvikling etc. I mange sammenhenger har han sett at mestring i natur har vært grunnleggende for hensiktsmessig utvikling på de nevnte områder - mulighetene er uendelige og kan tilpasses de behov det enkelte barn har. Det å være med på leken som aktiv voksen og som en likeverdig deltaker kan hjelpe de som faller utenfor. Å delta som aktiv voksen kan hjelpe barnet inn som likeverdig deltager i leken, dette kan igjen overføres til barnehagen der barnet lettere kan komme inn i leken i hverdagen. For at barnet skal kunne delta i det sosiale fellesskapet, så gjelder det for personalet å ha kunnskap om barnet. Han mener at leken er et gratis verktøy for inkludering, den er indremotivert, noe barnet har lyst å gjøre. Dette er en ressurs som brukes opp mot barna med utfordringer, det å kunne bruke lek som et verktøy. Her gagnar det noen å ta i bruk naturen, han observerer at adferden hos enkelte barn er mye bedre ute i naturen. Aktiv bruk av naturen gir barna livsmestring på en annen måte enn i barnehagen. Han mener også at naturen gir uante muligheter for fysiske ferdigheter. Der barn har utfordringer poengterer han hvor viktig det er å være en observant voksen, som kjenner barnet og utfordrer det ved «å være med på leken» selv. Om risikofylt lek sier han: *«Risikofylt lek er flytsonen i praksis. Csikszentmihalyis flytsoneteori kommer virkelig til sin rett på tur, dette kan vi se helt tydelig når vi observerer barna i sin streben på å overkomme, samt mestre de hindre som er i skog og mark. Her må barna «touche» innom det ubehagelige. I denne typen lek handler det om å ta*

en form for risiko for å oppleve mestring. Det handler om å komme i flytsonen, få den følelsen. Følelsen av å ha litt angst og veldig lyst på en gang, og den deilige følelsen av mestring når det lykkes». Gjennom at de ansatte er så tett på, så kjenner de til der de skal være litt ekstra på vakt, og hvor det enkelte barnet trenger støtte i forhold til å være i flytsonen. Han forteller at voksenrollen handler om å være trygg i møte med denne typen lek, trygge barna i det, og skjønne hva som skjer. Det handler ikke bare om å være observatør, men å tenke fremover, altså være en aktiv voksen som tenker fremover hvordan den risikofylte leken utspiller seg. Her handler det om å se an hvert enkelt barn og hva det er kompetent til å klare. *«Den voksne i relasjonen må se at barn er kompetente, gjennom å støtte og anerkjenne barnet kan det våge å strekke seg litt lenger, noe som gir motorisk utvikling og mestringsfølelse».*

Risikovurderinger: **Frank** forteller at det er viktig å vurdere hva som er virkelig farlig, her er det viktig med risikovurdering i forkant. Summen av alt som går bra gjør at han stiller seg positiv til risikofylt lek. Han er deltagende i leken sammen med barna, på denne måten er det enklere å vurdere hva som er virkelig farlig, og hvem han skal følge ekstra opp. Risikofylt lek kan gå galt noen ganger. Enkelte ganger kan det skje alvorlige skader, men de fleste barn kjenner på hva de selv tør og har en grense, mens andre ikke har det. I slike tilfeller gjelder det å være påkoblet og følge ekstra opp som voksen. *«Foreldredialog er viktig i forhold til skader. Når det generelt kommer til å drive med risikofylt lek er det viktig å fagliggjøre det vi jobber med. Fagliggjøringen er viktig for å forklare hvordan vi jobber med barna i barnehagen».* Avslutningsvis på spørsmål om han har noe å tilføye så sier han: *«Vi skylder barna å skape meningsfulle dager!!».* **Bente**: på spørsmål om hva barna leker med i naturen svarer hun *«Alt!! Steiner, kongler, skjell, røtter, alt de finner interessant i naturen. På tur ute i naturen fins det nok av alt. Felles opplevelser blant barna er bedre på tur».* Om risikofylt lek forteller hun at alle blir utfordra i naturen. Hun påpeker at her er det viktig med bevisste voksne. I forbindelse med turene og lek i naturen, så ser **Bente** at barn søker naturlig risikofylt lek. Her ser hun tydelig utvikling fra oppstart i august, til utpå våren. Hun mener at barna skal få leke med risikofylt lek både i frilek og tilrettelagt, men presiserer hvor viktig det er med sikring. *«Unger søker mestring, å bare sitte i komfortsonen sin gir ingen utfordring. Naturen gir oss det, helt gratis!!»* **Bente** har opplevd at enkeltbarn har hatt fysiske utfordringer i naturen. Her blir utfordringen å ha personell til de ulike interessene, slik at det er voksentetthet ved ulike interesser og behov. Videre trekker hun fram et eksempel der hun måtte argumentere kraftig for at de fortsatt skulle få håndtere sag og øks på tur. Når barna prøver seg på dette, er det under kontrollerte forhold. De ansatte er alltid til stede, og barna får ikke håndtere dette på egenhånd. Et annet eksempel er at alle skolestarterne på avdelingen får

spikke med kniv, og det er skarpe kniver. Hun mener at det er bedre å øve seg på dette i kontrollerte former enn å finne dette hjemme og prøve på egenhånd. «*Når du øver på noe så blir du god*». Hun husker godt ei jente på avdelingen som alltid endte opp med plaster. Det blør mye fra fingrene, men jenta tok på plaster og øvde videre. Hun gledet seg til hver gang de skulle spikke, og kjente en stor mestring i denne aktiviteten etter hvert og ville alltid delta på tross av plaster. Med lang praksiserfaring i ansattegruppen, så er det viktig at de voksne ser hvert enkelt barn og hva det tør eller er kompetent til. «*Det gjelder å ha trua på ungene som det kompetente barnet. Barn kjenner som regel på sine egne grenser for hva de klarer*». Etter hvert som barna blir kjent med naturen og de ulike elementene, samt områdene for risikofylt lek, så ser hun at de våger å tørre gjennom året, de har øvd seg opp og opplever en utrolig mestring og glede. «*Det å få kjenne på kilingen i magen er helt fantastisk*». Hun sier «*ja selvfølgelig!*» på spørsmål om risikofylt lek kan fremme barns livsmestring. Hun forteller at mange av barna opplever at de tør mere. Her handler det om å være tett på barna, slik at de ser hvordan de utvikler seg. Gi dem anerkjennelse på det de klarer, noe som gir dem mer mot til å strekke seg litt lenger. Risikovurdering: når det generelt kommer til risikofylt lek så sier **Bente** at de ansatte må ha øynene med seg. Det handler om å være påkoblet, se situasjoner an og følge med. «*Vi må ha HMS påskrevet i panna til enhver tid!*». Personalet jobber med å alltid trygge barna og oppmuntre dem. Et område risikovurderes alltid før de lar barna leke. Der enkeltbarn kjenner på utfordringer som de må jobbe ekstra med, er det viktig med god foreldredialog. Barnehagen ønsker å utfordre dette på barnets premisser, samtidig som det er et ønske om å legge opp turer etter hele gruppa, slik at det ikke er til hinder for utfordringer til resten av barna. Barnegruppa skal ikke holdes igjen for et enkelt barns utfordringer. Det krever at de ansatte er kompetente og jobber godt sammen, samtidig som de har en god foreldredialog.

4.8 Drøfting:

Frank sier at leken er indremotivert, noe barna liker å holde på med av egen fri vilje. Bagøien skriver, barn lever her og nå, det handler om å gripe øyeblikkene. Han hevder at i søken etter mening og instrumentell verdi ved natur og barn, er hvordan naturkontakt har en betydning i seg selv, det fremkaller situasjoner hvor selve livet leves- nemlig i øyeblikket (Bagøien, 2013, s. 90). Han påpeker at det er den positive følelsen og gleden som ofte kommer til uttrykk gjennom barns friluftsliv (Bagøien, 2013, s. 106). **Frank** snakker varmt om de ubegrensede mulighetene som fins ute i naturen, i forhold til statiske leker som er oppbrukt og ferdig utforsket i barnehagen. Han mener det alltid er noe nytt å forholde seg til når de går på turer i

naturen. Årstidene spiller også inn, faste steder har ulike muligheter for lek gjennom året. Dette støttes av Bagøien, der han skriver at et tilrettelagt rom innendørs ikke kan sammenlignes med naturens uforutsigbarhet og mangfold. Barnet finner naturen som et yndet bevegelsesmiljø på grunn av sitt mangfold og uforutsigbarhet. Barn må være motorisk kreative i utfordringer i naturen (Bagøien, 2013, s. 100-101). Gjennom å se på det fantastiske samspillet mellom barn, voksne og naturen, mener **Frank** at vi kan kalle naturen for den tredje pedagog. De kan imidlertid ikke lene seg på dette alene, men være støttende og veilede der det trengs. **Bente** beskriver at de ser en merkbart utvikling på kort tid, når det gjelder hva barna tør å utfordre seg på. «*Øvelse gjør at man blir god*», noe som støttes av Sando (2018) som beskriver at de koordinative ferdighetene utvikles gjennom vekst, modning og øvelse. Videre mener **Bente** at barn søker naturlig risikofylt lek, i naturen blir alle utfordret. Ved å utfordre seg selv, oppnår man mestring, ingen er tjent med bare å sitte i komfortsonen sin. Både **Frank** og **Bente** gir inntrykk av at det er viktig med påkoblede voksne som kan støtte og veilede barna for å kunne strekke seg litt lenger enn de egentlig tør. Når barnet klarer slike utfordringer, gir det en utrolig mestringfølelse. De mener at dette er livsmestring i praksis, barna blir mer trygge på seg selv og kjenner samtidig på en tilhørighet til fellesskapet. De mener også at de fleste barn kjenner på sine egne grenser for hva de tør. **Bente** snakker om å ha trua på barna, at de kan selv, «*learning by doing*». Det å naturlig søke risikofylt lek støttes av Bagøien og Storli (2016), som refererer til Sandseter (2010), hvor hun hevder at for å utforske seg selv og sine omgivelser, søker barn gjerne opplevelser gjennom risikofylt lek. Dette gir kroppslige opplevelser som glede, frykt, grensesprenging og mestring. Barnet kommer i kontakt med sine innerste følelser og opplever kontrastene i sitt følelsesregister, med kroppen opplever og forstår de verden. Med prøving og feiling lærer de seg om sine muligheter og begrensninger (Bagøien & Storli, 2016, s. 15-16). Det er mulig å forstå det slik av intervjuene at både **Frank** og **Bente** jobber godt med dette, og begge stiller seg positive til barns utforskning av risikofylt lek. I rammeplanen om livsmestring og helse står det at barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 13), her er det også beskrevet hvordan barnehagen skal jobbe for å oppnå dette. Rammeplanen er en føring til hvordan det pedagogiske arbeidet skal gjennomføres, samtidig som det skal utøves et profesjonelt skjøn. I svarene fra **Frank** og **Bente** kommer det frem at de jobber godt etter rammeplanens føringer. Kanskje kan vi forstå det slik at dette er bevisst jobbing fordi de er godt kjent med rammeplanen. På den annen side er det mulig å forstå det slik at informantene har lang erfaring, og det kan bunne i taus kunnskap, de har etter mye erfaring dette i ryggmargen. Hennem & Østrem forklarer om taus kunnskap at mye av det som gjøres i

samspeilet med barn, baseres på internaliserte normer og verdier, erfaringer, sanseintrykk og på kunnskap som barnehagelæreren ikke er seg umiddelbart bevisst (Hennum & Østrem, 2021, s. 31). Svarene kan også være påvirket av intervjusituasjonen. De har fått tilsendt spørsmålene i forkant. Fordelen er at de vet hva som kommer, slik at det blir mer effektivt i arbeidsdagen og intervjuet blir gjennomført til avmålt tid. Bakdelen kan være at det kanskje ikke blir så spontane svar som man kunne fått om de ikke var forberedt. Min tolkning er imidlertid at her synliggjøres en bevisst måte å jobbe på med barns livsmestring og aktiv bruk av naturen. Svarene deres viser tydelig at de har stort fokus på sikkerhet og risikovurderinger. De bruker sitt profesjonelle skjønn i situasjoner der det kreves, samtidig som de har gode holdninger og verdier som de overfører til sine ansatte og barna. **Bente** snakker om kompetanse i ansattegruppa, og at det er en tillitt til at de jobber sammen mot barnets beste, selv om det av og til må til med en «push», her påpekes det også at de jobber med en god foreldredialog. Rammeplanen sier at det skal samarbeides mellom hjem og barnehage for barnets beste, personalet og foreldrene har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). I slike tilfeller er det viktig at det kommuniseres godt slik at også foreldrene føler seg ivaretatt. Profesjonsutøvelsen må balanseres slik at ikke foreldrene sitter igjen og føler seg overkjørt av at ansatte vet bedre, metakommunikasjon blir viktig for å unngå usikkerhet. Dette kan vi se i sammenheng med det **Frank** sier om at det er viktig å fagliggjøre for foreldrene hvordan det jobbes med risikofyllt lek, da det kan oppstå skader. I rammeplanen står det om samarbeid med hjemmet at barnehagen skal begrunne sine vurderinger for foreldre og ta hensyn til foreldrenes synspunkter (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22). Her kan vi forstå det slik at det er viktig for barnehager med fagliggjøring i forkant, slik at foreldrene er forberedt på at skader kan oppstå. Begge informantene påpeker hvor viktig det er å være tett på for å observere. **Frank** fremhever også at det å delta selv i den risikofylte leken gir større innblikk i hva som er farlig, og hvordan de samtidig kan støtte barna i å strekke seg litt lenger ved å «ufarliggjøre» den gjennom voksens deltagelse. Gode holdninger og verdier gjenspeiler seg i sitatet til **Frank**: «*Vi skylder barna å skape meningsfulle dager!!*»

Avslutning:

Gjennom å intervju Frank og Bente har jeg fått et godt innblikk i hvordan personalet arbeider med livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen. Jeg har fått bekreftelse på at naturen har en positiv påvirkning av barns livsmestring. Risikofylt lek som var en liten del av intervjuet, viser seg gjennom funnene å være en sentral del av det å bevege seg i skog og mark, og er noe begge barnehagene jobber mye med. Denne type lek har en stor innvirkning på barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd som det står i rammeplanen. Det å være en anerkjennende og støttende voksen hjelper barna til å strekke seg litt lenger enn de egentlig tør. Den fysiske og psykiske helsen skal fremmes, dette gjøres ved å aktivt bruke naturen i barnehagehverdagen. Sosiale relasjoner styrkes gjennom bruk av naturen, «vi-følelsen» som **Bente** sier er «råviktig» blir også sterkere på tur, det å kjenne på fellesskapet og føle seg inkludert på tross av ulikheter styrker livsmestring hos barna. Når barnehage 2 velger å «pare» to og to på tur der det kan ha vært en konflikt i forkant, får barna støtte i å bli kjent med egne og andres følelser, lære seg å håndtere utfordringer og mestre motgang. **Frank** fremhever leken som et gratis verktøy som brukes som ressurs for å hjelpe barn som har utfordringer, dette kan igjen overføres til at det er lettere for disse barna å komme inn i leken i barnehagen. Leken er indremotivert, og noe barna har lyst å drive med. Bevisst arbeid med aktiv bruk av naturen i barnehagehverdagen fremmer barnas bevegelsesglede, motoriske utvikling og styrker deres motstandsressurser, som igjen fremmer livsmestring.

Referanser:

- Bagøien, T. E. (Red.). (2013). *Barn i friluft. Om verdifullt friluftsliv* (2. utg.). Sebu forlag.
- Bagøien, T. E. & Ludvigsen, H. (2018). *Endring med natur i barnehage og skole*. Endring med natur forlag.
- Bagøien, T. E. & Storli, R. (2016). *Lag en naturlekeklass-i barnehage og skole* (2. utg.). Gyldendal akademisk.
- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (Red.). (2016). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Cappelen Damm akademisk.
- Dalland, O. (2018). *Metode og oppgaveskriving* (6.utg.). Gyldendal.
- Drugli, M. B. (2019). Emosjonell utvikling og tilknytning. I M.B. Drugli, V. Glaser & I. Størksen (Red.), *Utvikling, lek og læring i barnehagen: forskning og praksis* (2.utg., s. 49-77). Fagbokforlaget.
- Drugli, M. B. & Lekhal, R. (2019). *Livsmestring og psykisk helse*. Cappelen Damm akademisk.
- Drugli, M. B. (2019). *Fire faktorer som fremmer barns livsmestring*. <https://www.utdanningsnytt.no/barnehagepedagogikk-forste-steg-livsmestring/fire-faktorer-som-fremmer-barns-livsmestring/111975.16/2-2023>) a
- Falck-Pedersen, T. & Kongstein, C. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Innhold og oppgaver*. Pedlex.
- Fjørtoft, I. (2018). Barn og bevegelse: læring gjennom landskap. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen, pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (3.utg, s. 184-197). Gyldendal.
- Hagen, T. L. & Sandseter, E. B. H. (2018). Bevegelseslek i innemiljø. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen, pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (3.utg, s. 332-344). Gyldendal.

Hagen, T. L. (2018). Bevegelseslek i natur og barnehagens nærmiljø. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen, pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (3.utg, s. 363-394). Gyldendal.

Hennum, B. A. & Østrem, S. (2021). *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Cappelen Damm Akademisk.

(<http://hva-er.no/hva-er-fysisk-helse/>, 25/1-2023).

Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2011). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*, (4.utg.). Abstrakt forlag.

Kunnskapsdepartementet. (2023, 1.februar). *Godkjenning av barnehager*.

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/bro/2006/0003/ddd/pdfv/283866-godkjenning.pdf> b

Melvold, L. & Melvold, M. S. (2018). Si meg - hva har du på hjertet en fredag? I Melvold, L. (Red.), *Livsmestring i barnehagen, å bære sin egen bagasje*. (s. 167-179). Kommuneforlaget.

Moe, N. O. (2018). I dag er det fortsatt tid – tid til samspill. I Melvold, L. (Red.), *Livsmestring i barnehagen, å bære sin egen bagasje*. (s. 153-164). Kommuneforlaget.

Sando, O. J. (2018). Koordinasjon. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen, pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (3.utg, s. 153-163). Gyldendal.

Sandseter, E. B. H. (2018). Det opplevelses- og spenningssøkende barnet. I E. B. H. Sandseter, T. L. Hagen & T. Moser, *Kroppslighet i barnehagen, pedagogisk arbeid med kropp, bevegelse og helse*. (3.utg, s. 54-64). Gyldendal.

Sæther, M. & Hagen, T. L. (Red.). (2014). *Kreativ ute, barnehagepedagogikk med uterommet som læringsarena*. Fagbokforlaget.

Vedlegg:

Vedlegg 1, Intervjuguide:

Navn?

Alder?

Utdanning og stilling i barnehagen?

Praksiserfaring?

Bruk av naturen og erfaringer barna gjør i naturen:

1. Hvordan er tilgangen på natur i nærmiljøet for deres barnehage?
2. Hvor ofte bruker dere naturen aktivt i barnehagehverdagen?
 - Gjelder dette for alle årstidene?
3. Har dere faste turmål, hvilke og hvordan kommer dere dit?
4. Hvordan vil du beskrive turområdene dere bruker, hvilken type natur ferdes dere i?

Livsmestring, motoriske utfordringer, trivsel og sosial kontakt:

5. Hva legger du i livsmestring hos barna?
 - Hvordan arbeider dere med dette?
6. Hvis du skal fortelle om det pedagogiske arbeidet på deres friluftsavdeling, hvordan vil du beskrive deres bruk av naturen for å fremme livsmestring?

Motoriske utfordringer:

7. I din observasjon av barna, hvilke tanker eller erfaringer har du på friluftsavdelingen med at naturen kan bidra til livsmestring gjennom å fremme fysiske ferdigheter?
8. Hvilke bevegelsesmuligheter/utfordringer møter barna ute i naturen?
 - Affordances/koordinasjon.
9. har du opplevd at enkeltbarn eller barnegruppen som helhet har utfordringer med å takle fysiske ferdigheter i naturen?
 - Hvilke tanker har du om voksenrollen hvis enkeltbarn eller barnegruppen har slike utfordringer?

Lek og livsmestring:

10. Hvordan og med hva, leker barna i naturen?
11. Hvilken erfaring har du med risikofylt lek i forbindelse med ferdsel i naturen?
 - Hva tenker du om voksenrollen i forbindelse med slik lek?
 - Kan risikofylt lek fremme barns livsmestring? I tilfelle ja, på hvilke måter?

Livsmestring, vennskap og sosial kontakt:

12. Kan du fortelle om aktivitet i naturen som fremmer den sosiale kontakten?
 - Vennskap og sosial kontakt mellom barna?
13. Ser du utfordringer i forhold til sosiale relasjoner, har *dere* hatt noen utfordringer med dette? – nærhet av voksne, - barn som faller utenfor fellesskapet?
14. Har du noen konkrete praksisfortellinger, både når det gjelder hvordan bruk av naturen kan fremme sosiale relasjoner og motoriske utfordringer?
15. Hvordan jobber dere med eventuelle utfordringer?

16. Har du noe annet du ønsker å tilføye

Vedlegg 2, samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«Livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen i barnehagehverdagen»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å finne svar på en problemstilling angående barns utvikling av fysisk helse og livsmestring, gjennom å være på friluftsavdelinger. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å belyse hvordan barns aktive bruk av naturen kan påvirke barns helse og mestring. Jeg ønsker å finne ut om aktiv bruk av naturen i barnehagehverdagen kan påvirke barna på friluftsavdelinger både fysisk og psykisk gjennom å spørre dere som barnehagelærere om deres erfaring med dette. Jeg ønsker å stille ulike spørsmål gjennom et intervju. Det vil ta ca 30-60 minutter å delta på intervjuet, og det vil foregå mer som en samtale rundt deres erfaringer med barn på friluftsavdelinger. Problemstillingen jeg foreløpig er kommet frem til er: Hvilke praksiserfaringer har personalet på friluftsavdelinger med hvordan barns aktive bruk av naturen kan fremme livsmestring?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

I fremgangsmåten for å innhente data vil jeg benytte meg av kvalitativ metode, der jeg har en intervjuguide med ulike spørsmål jeg ønsker å belyse ved hjelp av din fagekspertise på

området. Jeg vil notere stikkord og skrive referat fra intervjuet i etterkant, og det som kommer frem som kan belyse problemstillingen er den dataen jeg vil benytte meg av i analysen.

Referat fra samtalen kan sendes deg om ønskelig. Jeg ønsker å innhente data fra 3 barnehager som har egen friluftsavdeling, og håper at du vil delta med din ekspertise på området. Hvis du velger å delta innebærer det at vi har en samtale på et egnet rom der vi kan sitte uforstyrret fra barn og andre ansatte. Samtalen kan også foregå utenfor din arbeidstid hvis dette passer best for deg.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene fra deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres.

Prosjektet skal avsluttes i midten av mai 2023.

Med vennlig hilsen

Trine Spets

Veileder:

Atle Krogstad
Kari Nordhus Strømsøe

Student:

Trine Spets

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen i barnehagehverdagen». Jeg samtykker til:

å delta i intervju.

Dato: 27.03.23

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

Veileder:

Student:

Atle Krogstad
Kari Nordhus Strømsøe

Trine Spets

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Livsmestring gjennom aktiv bruk av naturen i barnehagehverdagen». Jeg samtykker til:

å delta i intervju.

Dato: 23.02.23

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg ikke innhente din underskrift. Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.